

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, în ședință publică, cererea de revizuire declarată de către condamnată Pareniuc Vera Vasile și avocatul Nagacevschi Vitalie în numele acesteia, împotriva sentinței Judecătoriei Edineț din 09 martie 2005, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007, deciziilor Colegiilor penale ale Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2007 și 12 septembrie 2007, în cauza penală privind-o pe

Pareniuc Vera Vasile, născută la 03 august 1955,
originară din s. Constantinovca r-ul Edineț, domiciliată în
or. Edineț str. Independenței, 108/19

Termenul de examinare a cererii de revizuire:

29.01.2015 - 24.02.2015

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-a prezentat:

Avocatul, Vitalie Nagacevschi, care a solicitat admiterea cererii de revizuire în sensul declarat.

Condamnată, Vera Pareniuc, care a solicitat admiterea cererii de revizuire.

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, care a solicitat admiterea cererii de revizuire, cu dispunerea rejudecării cauzei la instanța de recurs.

Asupra cererii de revizuire, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 09 martie 2005, Pareniuc V.V. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 330 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 250 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Acțiunea civilă înaintată de către Corobova A. a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței, Pareniuc V.V. activînd în calitate de inspector fiscal superior al secției administrare fiscală al Inspectoratului Fiscal de Stat Edineț și fiind persoană cu funcții de răspundere, exercitînd funcțiile autorității publice, investită cu dreptul de a întocmi procese-verbale administrative, prin utilizarea autorității sale, la 17 februarie 2004 în biroul său de serviciu, a acceptat și a primit ilegal de la

fondatorul ÎI „Zănoagă” din s. Corpaci r-1 Edineț, Zănoagă Valeriu Alexandru 200 lei, care nu i se cuveneau pentru ajutorul acordat în perfectarea datelor din registrul aparatului de casă, care este un document contabil gestionar și datele cu memorie fiscală al aparatului de casă.

Acțiunile lui Pareniuc V.V. au fost reîncadrate din art. 324 alin. (2) lit. a), c) Cod penal în art. 330 alin. (1) Cod penal cu calificativele *„primirea de către un funcționar al autorității publice, care nu este persoană cu funcție de răspundere, a unei recompense ilicite pentru îndeplinirea unor acțiuni ce țin de obligațiunile de serviciu”*.

Concomitent din învinuirea formulată lui Pareniuc V.V. au fost excluse epizodele din:

- iunie 1999 - iulie 2003, privind estorcarea remunerării ilicite în sumă totală de 980 lei, cu amenințarea directorului ÎI „Corobova” din s. Brătușeni r-1 Edineț Corobova A., că va influența agenții economici să nu se deservească la întreprinderea ei, ce se ocupa de repararea aparatelor de casă;

- decembrie 2000, privind acceptarea și primirea unei remunerări ilicite ce nu i se cuvine în sumă de 100 lei și 6 kg de carne de la fondatorul SRL „Ruslan” Gorceag V., pentru înregistrarea aparatului de casă al întreprinderii date, amplasată în s. Șofrîncani r-1 Edineț;

- decembrie 2003, privind acceptarea și primirea unei remunerări ilicite ce nu i se cuvine în sumă de 100 lei de la expeditorul ÎI „Dizdari” din or. Edineț, Daltă P., pentru înregistrarea în termen mai scurt a unui aparat de casă;

- mai 2003, privind acceptarea și primirea unei remunerări ilicite ce nu i se cuvine în sumă de 300 lei, de la soția directorului ÎI „Stici” Japălău Raisa, pentru neîntocmirea procesului-verbal cu privire la încălcările fiscale depistate în rezultatul controlului efectuat.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Pareniuc V.V. să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile și încasarea de la ea în beneficiul lui Corobova A. a sumei de 980 lei și a lui Jăpălău R. a sumei de 300 lei, invocând recalificarea greșită a acțiunilor inculpatei de către instanța de fond, luînd în considerație cumulul de probe administrat la caz.

3.1. Împotriva sentinței a declarat apel inculpata și avocatul Baban N., în numele acesteia, care au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, invocînd faptul provocării inculpatei de către colaboratorii CCCEC, precum și lipsa probelor ce ar confirma vinovăția inculpatei de cele incriminate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 iunie 2005 a fost respins, ca nefondat, apelul avocatului Baban N. și admis parțial apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pareniuc V.V. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 u.c. și

închisoare pe un termen de 3 ani, cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții de răspundere pe un termen de 3 ani. În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

Acțiunile civile înaintate de către Corobova A. și Jăpălău R. au fost respinse din motivul că, nu s-a constatat existența faptei incriminate pe aceste epizoade.

5. Decizia a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Baban N., în numele inculpatei, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, din motivul lipsei semnelor constitutive ale infracțiunii în acțiunile ei, invocând argumente identice cu cele invocate de el în cererea de apel.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2005 a fost respins, ca inadmisibil recursul ordinar declarat, cu menținerea hotărârii contestate.

7. Împotriva hotărârilor judecătorești adoptate pe caz inculpata și avocatul Baban N., în numele acesteia, au declarat recurs în anulare, prin care au solicitat casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, din motivul lipsei elementelor infracțiunii în acțiunile ei, invocând judecarea cauzei în instanța de apel în lipsa părții vătămate, astfel fiind încălcat dreptul la apărare.

8. Prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 03 aprilie 2006 a fost admis recursul în anulare declarat, casate deciziile Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 iunie 2005 și Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2005, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2006 a fost respins, ca nefondat, apelul procurorului și admis apelul avocatului Baban N., casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pareniuc V.V. a fost achitată de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, din motivul lipsei în acțiunile ei a elementelor constitutive ale infracțiunii.

10. Sentința instanței de fond și decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, solicitând casarea acestora, rejudecarea cauzei, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Pareniuc V.V. să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 u.c. și 3 ani închisoare, în penitenciar pentru femei, cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții de răspundere pe un termen de 3 ani, invocând că vinovăția lui Pareniuc V.V. este dovedită de cumulul de probe administrat la caz.

11. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2007 a fost admis recursul declarat, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2006, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. În motivarea soluției sale instanța de recurs a menționat nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007 a fost admis parțial apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pareniuc V.V. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 u.c. și 3 ani închisoare, cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții de răspundere în organele Inspectoratului Fiscal de Stat, pe un termen de 3 ani. În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani. Apelul avocatului Baban N. a fost respins ca nefondat. Acțiunile civile înaintate de către Corobova A. și Jăpălău R. au fost respinse.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că instanța de fond, stabilind corect aspectele de fapt a cauzei penale reținute în sarcina inculpatei, cu expunerea lor în partea descriptivă a sentinței de condamnare, a efectuat o încadrare juridică greșită a acțiunilor inculpatei în baza art. 330 alin. (1) Cod penal, considerînd că ea nu întrunește criteriile persoanei cu funcție de răspundere.

Întru corijarea erorii materiale admise de către instanța de fond, instanța de apel a indicat, că inculpata a fost numită în funcția de inspector superior al secției deservire a contribuabililor al IFS r-1 Edineț, prin ordinul nr. 7 din 07.02.1996 (f.d.101), în obligațiunile ei de serviciu intrînd administrarea Registrului aparatelor de casă de control, dirijarea metodică de aplicare a acestora, aplicarea măsurilor de constrîngere, prevăzute de legislație față de agenții economici, care nu-și onorează obligațiunile privind prezentarea dărilor de seamă fiscale, cu aplicarea sancțiunilor corespunzătoare, întocmirea proceselor-verbale administrative etc. (f.d. 102).

Reieșind din obligațiunile de serviciu, inculpata exercitînd funcții de ordin administrativ de dispoziție, cade sub incidența dispoziției art. 123 Cod penal, întrunind elementele persoanei cu funcții de răspundere, fiind subiect special al infracțiunii de corupere pasivă.

Anume în calitate de persoană cu funcții de răspundere, la data de 17.02.2004, inculpata a acceptat și a primit de la fondatorul ÎI „Zănoagă”, Zănoagă V.A. remunerare ilicită ce nu i se cuvine în sumă de 200 lei, pentru îndeplinirea unor acțiuni ce nemijlocit intrau în obligațiunile ei de serviciu și anume: perfectarea datelor din registrul aparatului de casă și control, care este document contabil gestionar și datele controlului aparatului de casă și control cu memorie fiscală.

Astfel, prezenta cauză penală a fost pornită conform prevederilor art. 262 alin. (1) pct. 1) și art. 274 alin. (1) Cod de procedură penală, în rezultatul sesizării organului de urmărire penală de către Zănoagă V.A., prin plîngerea depusă la CCCEC Edineț din 17.02.2004 din cuprinsul căreia rezultă, că inculpata pretinde de a primi o remunerare ilicită ce nu i se cuvine, pentru exercitarea obligațiunilor de serviciu (f.d.4).

După înregistrarea plîngerii în modul respectiv, pe marginea ei, conform prevederilor Legii RM „Privind activitatea operativă de investigații”, au fost efectuate investigații operative întru descoperirea posibilei săvîrșiri a infracțiunii.

Investigațiile respective au fost efectuate în prezența și cu ajutorul activ acordat de Zănoagă V.A., el prezentînd organului de urmărire penală mai multe bancnote a valutei naționale, care au fost marcate cu soluții chimice.

Acceptînd efectuarea investigațiilor operative întru descoperirea caracterului infracțional al faptelor săvîrșite de inculpată și vădit înțelegîndu-și rolul acțiunilor sale, Zănoagă V. a efectuat transmiterea banilor, astfel confirmînd împrejurările cauzei declarate în plîngerea adresată organelor de resort.

Împrejurările de fapt expuse de el în plîngerea respectivă, le-a confirmat și în cadrul interogatoriului (f.d. 29-30), prin care a declarat, că întru evitarea sancțiunii cu amendă pentru depistarea unor încălcări fiscale, ce țin de ducerea evidenței aparatului de casă și registrului corespunzător, personal i-a propus și i-a transmis inculpatei remunerare ilicită în sumă de 200 lei ce nu i se cuvine, înțelegînd din discuția anterioară întreținută, că ea ar accepta primirea acestei remunerări pentru a nu-i crea probleme de ordin financiar. Cu toate că de la început inculpata categoric a refuzat primirea acestor bani, ulterior la insistența lui i-a acceptat, spunînd că are nevoie de un tablou pe peretele din noul birou de serviciu.

Declarațiile lui Zănoagă V.A. referitor la momentul transmiterii banilor coroborează cu stenograma descifrării imprimării audio nr. 66 SA din 27.04.2004 (f.d.87-89), acțiuni de urmărire penală, efectuate în corespundere cu prevederile art. art. 303 - 304 Cod de procedură penală, cu autorizarea judecătorului de instrucție (f.d. 11).

Instanța de apel a pus la baza prezentei decizii declarațiile respective, dat faptului că ele au fost confirmate de către Zănoagă V.A. în cadrul interogatoriului de la f.d.520-521, la care deja au avut acces în egală măsură participanții procesului penal. Unele divergențe din declarațiile lui referitor la momentul transmiterii banilor, sunt explicabile prin decurgerea unui timp îndelungat. Însă în dată ce i-au fost anunțate declarațiile date în cadrul urmăririi penale, Zănoagă V.A. le-a susținut, confirmînd tendința și acceptul inculpatei de a primi remunerarea ilicită. Modalitatea transmiterii banilor și scopul utilizării lor în continuare, în cazul dat nu joacă rolul decisiv, în cazul în care inculpata a acceptat primirea lor ilicită pentru îndeplinirea unor acțiuni ce intră în obligațiunile ei de serviciu.

Versiunea inculpatei, cum că banii i-au fost puși pe neobservate în buzunarul paltonului, unde i-a găsit îndată după plecarea lui Zănoagă V.A., în timp ce-și căuta sigiliul suspendat pe inelul cheilor, vine în contradicție cu alte probe, rămînînd a fi declarative, motiv pentru care au fost respinse.

Din ultimul abzaț al descifrării imprimării audio rezultă, că inculpata a conștientizat și a acceptat primirea unei remunerări ilicite ce nu i se cuvine, pentru îndeplinirea obligațiunilor funcționale.

Din procesul-verbal de ridicare de la data de 17.02.2004 rezultă, că inculpata la momentul reținerii a declarat benevol unde se află banii transmiși de Zănoagă V.A., aceștia fiind ridicați din buzunarul paltonului, după care i-au fost verificate palmele mâinilor cu aparatul cu raze ultraviolete, pe ele fiind stabilite urme de vopsea

luminiscentă, cu care au fost prelucrate bancnotele. Luînd cunoștință cu actul procesual respectiv, inculpata nu a înaintat careva obiecții (f.d. 13). Această acțiune de urmărire penală a fost înregistrată pe caseta video.

În cadrul ședințelor de judecată instanța de fond a verificat minuțios corpurile delict, anexate la materialele cauzei penale de către organul de urmărire penală, ce confirmă săvîrșirea de către inculpată a episodului coruperii pasive cu participarea lui Zănoagă V., și anume: două bancnote cu nominalul a cîte 100 lei. Fiecare, recunoscute de Pareniuc V.V. ca fiind primite de la numitul Zănoagă V.A.; microcasetă cu imprimarea audio a convorbirii ce a avut loc între aceștia; caseta video, cu înregistrarea reținerii inculpatei în flagrant, ea recunoscînd primirea de la Zănoagă V.A. a banilor.

Argumentele apelului declarat de procuror, referitor la prezența suficientelor probe întru confirmarea vinovăției inculpatei, pe epizoadele coruperii pasive, incluse în învinuirea ei adusă, cu participarea lui Daltă P., Corobova A., Gorceag V. și Japălău R., nu au fost admise. Pe aceste capete de învinuire instanța de fond, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, a cercetat multilateral și obiectiv probele prezentate întru confirmarea învinuirii formulate, însă ele sunt insuficiente pentru determinarea vinovăției inculpatei. Învinuirea pe aceste epizoad, se bazează în exclusivitate pe declarațiile respectivelor părți vătămate, însă în lipsa altor probe veridice, concludente și utile cu care ele ar corobora, aceste declarații nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare dat faptului că sunt contradictorii. Contradicțiile date nu au fost excluse de către organul de urmărire penală prin administrarea altor probe, ce ar confirma cu certitudine faptele infracționale a inculpatei, ca rezultat învinuirea formulată bazându-se în exclusivitate pe declarații contradictorii ale părților vătămate și, deci, pe presupuneri, fapt inadmisibil conform dispozițiilor art. 8 alin. (3) și 389 alin. (1) Cod de procedură penală.

Ca rezultat, instanța de apel a conchis legalitatea concluziei instanței de fond privind necesitatea excluderii din învinuirea formulată inculpatei a epizoadelor coruperii pasive cu participarea: directorului ÎI „Corobova” Corobova A., fondatorului SRL „Ruslan” Gorceag V., expeditorului ÎI „Dizdari” Daltă P. și soția directorului ÎI „Stici” Japălău R., motiv pentru care au fost respinse acțiunile civile înaintate în procesul penal de către Corobova A. și Japălău R.

Cît privește argumentele invocate în apel de către inculpată și apărător, instanța de apel a reținut, că prin ele, aspectele de fapt a cauzei penale, sunt redade în viziunea părții apărării, de aceea afirmațiile lor privind lipsa în acțiunile inculpatei a elementelor constitutive a componenței de infracțiune „corupere pasivă” pe episodul cu participarea lui Zănoagă V.A. rămînînd a fi declarativă, urmează a fi respinse. Temei legal procedural de a pune la îndoială declarațiile lui Zănoagă V.A., sau de a le respinge instanța de apel nu are.

Faptul, că aparatul de casă a fost scos de la evidență cîteva zile mai înainte de ziua în care s-a produs transmiterea banilor, nu neagă caracterul infracțional al

acțiunilor inculpatei, privind acceptarea unei remunerări ilicite pentru efectuarea unor acțiuni ce intră în obligațiunile de serviciu. Scopul utilizării în continuare a remunerării ilicite nu are însemnătate, în cazul în care ea a fost acceptată de făptuitor în legătură cu îndeplinirea obligațiunilor de serviciu.

Lipsa în registrele de evidență a careva încălcări de ordin fiscal, atunci când ele în realitate au existat, confirmat de către contribuabilul Zănoagă V.A. și probele administrate în prezenta cauză penală, referire care s-a făcut mai sus, explică motivul acceptării remunerării ilicite. Anume pentru a nu reflecta încălcările respective inculpata a pretins și a primit de la Zănoagă V.A. bani în sumă de 200 lei.

Astfel, latura obiectivă prevăzută de art. 324 Cod penal, se realizează cât prin acțiuni atît și prin inacțiuni, acțiunea fiind exprimată și prin primirea de bani. Probele prezentate de învinuire confirmă că Pareniuc V.V. a acceptat propunerea de a primi și a primit bani de la Zănoagă V.A., chiar și în cazul în care s-ar admite că a fost provocată de el, prin acțiunile sale înfăptuind latura obiectivă a coruperii pasive.

„Înțelegerea prealabilă” ca calificativ nu a fost inclusă în învinuirea formulată inculpatei pe epizodul coruperii pasive cu participarea lui Zănoagă V.A., motiv pentru care la acest argument al apelului instanța de apel nu s-a expus.

Totalitatea probelor descrise mai sus, examinate de către instanța de fond și repetat de către instanța de apel confirmă săvîrșirea de către inculpată la data de 17.02.2004 a coruperii pasive exprimată prin: pretinderea și primirea de către ea în calitate de persoană cu funcții de răspundere, de la fondatorul ÎI „Zanoagă”, Zanoagă V.A. a banilor ce nu i se cuvin în sumă de 200 lei, pentru ajutorul acordat în perfectarea datelor controlului aparatului de casă și control, care este un document contabil gestionar și datelor controlului aparatului de casă și control cu memorie fiscală, acțiuni ce țin de obligațiile ei de serviciu, adică faptă infracțională ce se încadrează în dispoziția art. 324 alin. (1) Cod penal. Reieșind din faptul, că din învinuirea formulată inculpatei urmează a se exclude epizodele coruperii pasive expuse mai sus, decade necesitatea calificării acțiunilor ei conform agravantelor „repetat” și „extorcare”, cel din urmă fiindu-i încriminat doar pe epizodul coruperii pasive cu participarea Corobova A.

În circumstanțele expuse mai sus acțiunile inculpatei Pareniuc V.V. au fost reîncadrate de la alin. (2) lit. a), c) la alin. (1) art. 324 Cod penal.

13. Împotriva sentinței Judecătoreiei Edineț din 09 martie 2005 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007, avocatul Baban N., în numele inculpatei, a declarat recurs ordinar, prin care a solicitat casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, din motivul lipsei semnelor constitutive ale infracțiunii, invocînd aprecierea eronată a probelor administrate la caz, care nu susțin învinuirea înaintată inculpatei, efectuarea ilegală a acțiunilor de urmărire penală pînă la începerea urmăririi penale, provocarea infracțiunii de către colaboratorii CCCEC, circumstanțe ce duc la nevinovăția lui Pareniuc V.V. de cele incriminate.

13.1. Împotriva sentinței Judecătorei Edineț din 09 martie 2005 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007, a declarat recurs ordinar și inculpata, prin care a solicitat casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, invocând aprecierea eronată a probelor administrate la caz, ce dovedesc nevinovăția ei de cele incriminate, provocarea infracțiunii de către colaboratorii CCCEC.

14. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 septembrie 2007 au fost respinse, ca inadmisibile recursurile ordinare declarate, acestea fiind vădit neîntemeiate.

În motivarea soluției sale instanța de recurs a menționat că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de judecată, efectuând analiza amplă a probelor administrate pe dosar sub aspectul concludenței, pertinentei și utilității acestora just a ajuns la concluzia despre vinovăția inculpatei în cele incriminate.

Materialul probator al cauzei cu certitudine confirmă că inculpata a primit mijloace bănești de la Zănoagă V.A. în biroul său, în contul unor acțiuni întreprinse de ea, în calitate de persoană cu funcții de răspundere.

Primirea banilor de către Pareniuc V.V. a fost confirmată și de martorul Cadaniuc E., care a declarat că Zănoagă V.A. i-a spus că el a pus banii în buzunarul hainei inculpatei, în așa fel ca ea să vadă acest fapt.

Argumentele invocate de recurenți privitor la faptul că inculpata nu a întreprins careva acțiuni în favoarea lui Zănoagă V.A. pentru ce el a transmis bani sunt neîntemeiate și se resping, deoarece în registrul prezentat de Zănoagă V.A. lipsea ultimul cec al aparatului de casă, care era necesar de a-1 scoate din memoria fiscală. Acesta singur nu putea să efectueze această operațiune. Pentru efectuarea acestei operațiuni Pareniuc V.V. a apelat la un specialist și cecul a fost inclus în registru.

15. Împotriva hotărârilor judecătorești adoptate și necasate pe caz, inculpata și avocatul Baban N. în numele acesteia, au declarat recurs în anulare, prin care au solicitat casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, din motivul lipsei semnelor constitutive ale infracțiunii, invocând încălcarea dreptului la un proces echitabil, exprimată prin următoarele erori de drept: pe baza acelorași probe au fost adoptate hotărârile de achitare apoi de condamnare; de către instanțe de judecată nu a fost verificată versiunea provocării; examinarea cauzei în instanța de apel a avut loc în lipsa lui Zănoagă V.A.; aprecierea eronată a probelor administrate la caz; examinarea cauzei a fost efectuată cu încălcarea termenului rezonabil.

16. Prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2008 a fost respins recursul în anulare declarat, acesta fiind vădit neîntemeiat.

În motivarea soluției sale Plenul a constatat că eroarea de drept la care se referă autorul recursului nu este prezentă în cauză, instanțele de apel și recurs au concluzionat just că acțiunile dînzei conțin elementele infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, descriind amănunțit circumstanțele de fapt ale coruperii pasive, împrejurările derulării acesteia.

Astfel, s-a conchis că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii, inclusiv și vinovăția lui Pareniuc V.V. după cum rezultă din decizia instanței de apel, care a statuat asupra circumstanțelor de fapt și a motivat această concluzie printr-un cumul de probe pertinente, concludente și utile, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în mod obiectiv. Punerea la îndoială a modului de administrare a probelor ori reaprecierea acestora la etapa recursului în anulare, nu se încadrează în prevederile art. 453 Cod de procedură penală. Motivele invocate de recurenți, după cum s-a menționat, țin de posibilitatea unei reaprecieri a stării de fapt a circumstanțelor și a probelor cauzei.

Plenul a reținut că, în temeiul art.6 § 1 din CEDO, dreptul la un proces echitabil enunță preeminența principiului supremației dreptului. Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă, printre altele, ca o soluție definitivă (irevocabilă) a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată. Acest principiu insistă asupra faptului că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii, chiar și în scopul reluării procesului de judecată și a unei soluționări a cazului. Competența de rejudecare (revizuire) a hotărârilor judecătorești definitive, poate fi exercitată pentru a efectua o reexaminare a cauzei. Existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi temei pentru reexaminarea cazului (*Bujnița c. Moldova*, 16.01.2007). Din aceste considerente, motivele recurenților au fost considerate neîntemeiate.

17. La 18 decembrie 2014, condamnată și avocatul Nagacevschi V., în numele acesteia, au depus o cerere de revizuire, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătoriei Edineț din 09 martie 2005, a deciziilor Colegiilor penale ale Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007 și ale Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2007 și 12 septembrie 2007, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

Revizuenții au invocat faptul că, prin hotărârea din 01 iulie 2014, în cauza Pareniuc contra Republicii Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (mai departe Curtea) a constatat violarea art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (mai departe Convenție).

În speță, revizuenții consideră că în conformitate cu art. 464¹ alin. (1) Cod de procedură penală, consecința gravă a încălcării Convenției pentru cet. Pareniuc V.V., care continuă să se producă, este faptul că dumneaei a fost condamnată pentru o pretinsă săvârșire a unei infracțiuni. Astfel, unica remediere a respectivei consecințe este revizuirea hotărârilor judecătorești de condamnare și pronunțarea unei sentințe, prin care cet. Pareniuc V.V. să fie achitată.

18. Judecând cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art. 464¹ alin.(11), 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, dacă se constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța desființează hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și rejudecă cauza, dispunând

achitarea persoanei.

Potrivit art. 464¹ alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Examinând calea extraordinară de atac prin prisma dispozițiilor legale menționate, Colegiul consideră cazul dat de revizuire ca fiind dublu condiționat, ce presupune:

- existența unei hotărâri definitive a Curții, prin care sa constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale persoanei;
- și consecințele grave ale încălcării Convenției continue să se producă și să nu poată fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Această cerere de revizuire poate fi formulată de persoana al cărei drept a fost încălcat (art.464¹ alin.(2) lit. a) Cod de procedură penală), care a avut calitatea de parte atât în cauza împotriva Republicii Moldova soluționată prin hotărârea Curții, cât și în cauza soluționată prin hotărârea instanței naționale (moldovenești).

Având în vedere cele menționate, Colegiul constată că prezenta cerere de revizuire este formulată de o persoană cu privire la care Curtea s-a pronunțat, existând o hotărâre prin care aceasta a constatat o încălcare a unui drept al persoanei care solicită revizuirea.

În sensul vizat se atestă că, prin hotărârea din 01 iulie 2014 în cauza Pareniuc contra Republicii Moldova, Curtea a constatat violarea art. 6 § 1 din Convenție, ce se manifestă prin faptul că procesul penal intentat împotriva lui Pareniuc V.V., nu a fost echitabil.

Reieșind din cererea înaintată Curții spre examinare, argumentele de bază invocate de către Pareniuc V.V. au fost *„faptul provocări la săvârșirea infracțiunii de luare de mită și nemotivarea suficientă a hotărârilor pronunțate de către instanțele judecătorești naționale”*.

Analizând aceste argumente, Curtea a reamintit că admisibilitatea și evaluarea probelor constituie un aspect care este reglementat de legislația națională și că, în principiu, instanțelor judecătorești naționale le revine obligația de a le aprecia (*Van Mechelen și alții c. Olandei*, 23.04.1997). Totuși, admiterea unor probe poate să conducă la inechitatea unui proces. Astfel fiind cazul, de exemplu, obținerii probelor în rezultatul aplicării relelor tratamente în scopul depunerii unei mărturii (*Jalloh c. Germaniei*) sau obținerii probelor ca urmare a unei provocări sau înscenări din partea poliției (*Teixeira de Castro c. Portugaliei*, 09.06.1998).

În ceea ce privește provocarea din partea poliției, în *Teixeira de Castro*, Curtea a statuat că dreptul la un proces echitabil ar putea fi încălcat în cazul în care lucrătorii de poliție nu s-au limitat la investigarea activității infracționale ale unui suspect într-

un mod esențialmente pasiv, însă au exercitat o influență pentru a provoca săvârșirea unei infracțiuni, care, în caz contrar, nu ar fi fost comisă. În cauza *Vanyan c. Rusiei* (15.12.2005), Curtea a constatat că problema provocării poate fi pusă chiar și în situațiile în care activitatea respectivă a fost efectuată de către o persoană privată care a acționat ca un agent sub acoperire, în timp ce aceasta a fost de fapt organizată și condusă de către lucrătorii de poliție.

Având în vedere importanța principiilor de mai sus, Curtea a constatat în cauza *Ramanauskas c. Lituaniei* (2008) că în cazul în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele dosarului, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil în sensul art. 6 §1 din Convenție, toate probele obținute în rezultatul provocării de către poliție trebuie să fie excluse. Acest lucru este valabil îndeosebi atunci când activitatea operativă de investigații a poliției a avut loc în lipsa unui cadru juridic suficient sau a garanțiilor adecvate.

În cele din urmă, dacă informația prezentată de către organele de urmărire penală nu permite Curții să conchidă că reclamantul a fost subiectul unei provocări din partea poliției, este esențial ca în fiecare cauză Curtea să examineze calitatea evaluării de către instanțele naționale a pretenției provocări și să se asigure că acestea au respectat în mod corespunzător drepturile acuzatului la apărare, în special dreptul la o procedură contradictorie și la egalitatea armelor (*Edwards și Lewis c. Regatului Unit*). Pentru alte principii de ordin general referitoare la problema privind provocarea, a se vedea *Bannikova c. Rusiei* (04.11.2010).

Revenind la cererea de revizuire supusă judecării, Colegiul reține că, fiecare înaltă parte contractantă la Convenție are obligația, în temeiul art. 1 din Convenție de a recunoaște drepturile Convenției oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa și, în temeiul art. 46 § 1 din Convenție, s-a angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale instanței europene în litigiile la care ea este parte. Adică, interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale, adoptate în privința Republicii Moldova, sînt obligatorii pentru instanțele judecătorești naționale (moldovenești).

Mai mult ca atît, conform prevederilor alin. (8) art. 7 Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanța de judecată. Reieșind din sensul acestei norme, au caracter obligatoriu nu doar interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale adoptate în privința Republicii Moldova, dar și cele adoptate în privința altor state.

Referitor la hotărârile Curții adoptate în privința unor state concrete, statele contractante singure decid cum să execute cel mai bine hotărârile Curții, în condițiile constatării unei încălcări a articolului din Convenție.

Cel mai eficient mod de a repune persoana căreia i-a fost recunoscută încălcarea în situația sa inițială (*restitutio in integrum*) pentru Republica Moldova ca stat contractant și în conformitate cu prevederile legale în vigoare, este aplicarea căii de atac extraordinare, și anume a procedurii de revizuire a cauzei la nivel național, prin care instanța își retractează propria hotărîre.

Astfel, în cazul supus judecării, de către Curte a fost constatată încălcarea art. 6 § 1 din Convenție din cauza lipsei de echitate procedurală la nivel național. În calitate de încălcare Curtea a evidențiat problema folosirii probelor obținute prin provocarea persoanei la săvârșirea infracțiunii.

În procesul revizuirii a prezentei cauze Colegiul consideră necesar de menționat faptul că, în situația în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești trebuie să examineze minuțios materialele dosarului, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil, toate probele obținute în rezultatul provocării de către poliție trebuie să fie excluse.

Pentru a verifica dacă persoana a fost provocată să săvârșască infracțiunea, instanțele judecătorești trebuie să stabilească dacă ea putea fi în mod rezonabil considerată ca fiind implicată în activitatea infracțională respectivă pînă la implicarea poliției. Cu alte cuvinte, trebuie verificat dacă persoana ar fi săvârșit infracțiunea în lipsa pretensei provocări.

La fel, este de menționat că în cazul în care implicarea poliției se limitează la asistarea unei persoane private la înregistrarea săvârșirii unei acțiuni ilegale de către o altă persoană privată, factorul determinant rămîne a fi comportamentul celor două persoane. Prin urmare, întrucît Pareniuc V.V. a invocat constant argumentul provocării la săvârșirea infracțiunii, urmează a fi examinat modul în care instanțele judecătorești au apreciat comportamentul lui Zănoagă V.A. în acest aspect în prezenta cauză.

Colegiul la acest capitol reiterează constatările Curții în hotărîrea sa: „*reclamanta a fost condamnată în temeiul probei obținute în cadrul activității operative de investigații din 17 februarie 2004, atunci cînd Zănoagă V., fiind echipat de către poliție cu dispozitive speciale de înregistrare a convorbirii, i-a dat bani.*

Din materialele dosarului nu reiese că pînă la 17 februarie 2004 autoritățile au dispus de informație sau vreo probă obiectivă precum că reclamanta a fost implicată anterior în acțiuni de luare de mită. Este adevărat că la acuzația împotriva reclamantei au fost adăugate alte capete de acuzare de luare de mită, însă, în materialele dosarului nu există indicii, că informația sau probele referitoare la celelalte incidente au fost obținute de către lucrătorii de poliție pînă la începerea urmăririi penale împotriva reclamantei.

În plîngerea sa din 17 februarie 2004 depusă la poliție, Zănoagă V. a susținut că reclamanta i-a cerut o anumită sumă de bani. Însă, stenograma convorbirii între el și reclamantă, în cadrul operațiunii sub acoperire, indică contrariul. Zănoagă V. a întrebat-o pe reclamantă cîți bani să-i dea, iar după ce aceasta a refuzat în mod clar de cîteva ori, el a insistat să-i dea bani pînă ea a cedat.

Aceasta, în opinia Curții, demonstrează clar că reclamanta a fost supusă unei acțiuni de convingere și provocări flagrante de a se implica în activitatea infracțională de care a fost condamnată, în lipsa vreunui indiciu că infracțiunea ar fi fost comisă fără această provocare”.

Luînd în considerație forța obligatorie a hotărîrii Curții precum și a constatărilor adoptate de Curte, pentru statele contractante, Colegiul stabilește că probele ce au stat la baza condamnării lui Pareniuc V.V. de săvârșirea infracțiunii

prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, sunt lovite de nulitate, deoarece pînă la momentul provocării nu au existat suspiciuni obiective confirmate prin probe, că Pareniuc V.V. ar fi fost implicată în acțiuni infracționale, înainte de implicarea colaboratorilor CCCEC, prin intermediul lui Zănoagă V.A.

Ca urmare, probele administrate pe caz începînd cu data de 17 februarie 2004, în conformitate cu art. 94 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe, acestea fiind obținute prin provocarea persoanei la săvîrșirea infracțiunii și, prin urmare se exclud din dosar și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare.

De asemenea, Colegiul remarcă faptul că alte probe în susținerea învinuirii înaintate, de către partea acuzării nu au fost prezentate în cadrul acestui proces penal, ceea ce duce la constatarea lipsei unui cumul de probe obligatoriu în cazul admiterii unei sentințe de condamnare.

O altă constatare a Curții, ce urmează a fi pusă în discuție este: *„pe parcursul procesului penal reclamanta a pretins că ea a fost victima unei provocări din partea poliției. Guvernul a susținut că ea nu a fost suficient de explicită în cererile sale, însă Curtea nu împărtășește același punct de vedere. Nu doar reclamanta a invocat în mod expres în cererile sale argumentul că a fost provocată, dar de asemenea, este cert că unele instanțe de judecată au examinat argumentul ei. Curtea de Apel Bălți a achitat-o pe reclamantă prin decizia din 20 septembrie 2006 pe motiv că a fost provocată, în timp ce în decizia sa definitivă din 21 martie 2007, Curtea de Apel Bălți a considerat argumentul despre provocare invocat de reclamantă ca fiind nefondat. Curtea Supremă de Justiție a optat să nu examineze argumentul invocat de reclamantă în apărarea sa”*.

La acest capitol Colegiul, reieșind din lucrările cauzei, constată că partea apărării începînd încă de la faza urmăririi penale, mai apoi în cererile de apel, recurs ordinar și recurs în anulare a susținut că a fost victima unei provocări (f.d.428, 445, 470, 477, 492, 536, 577, 579, 592, 597 v. 1), iar în această situație ținea de obligația acuzării de a demonstra faptul că nu a existat o provocare, cu excepția cazului în care acuzațiile condamnatei ar putea fi în cea mai mică măsură credibile. În absența unor asemenea dovezi, era de obligația instanțelor judecătorești să examineze circumstanțele cauzei și să întreprindă acțiunile necesare pentru stabilirea adevărului și existenței sau nu a actului de provocare.

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră că instanțele judecătorești naționale au omis să se expună dacă acțiunile lui Zănoagă V.A., au avut efectul de a o provoca pe Pareniuc V.V. la săvîrșirea infracțiunii pentru care aceasta a fost ulterior condamnată, sau dacă au existat careva indicii că infracțiunile ar fi fost comise fără această provocare. Deși, în prezenta cauză instanțele judecătorești naționale au avut temei să bănuiască că a avut loc o provocare, acestea nu au apreciat elementele de fapt și de drept relevante, care ar fi putut să le ajute să distingă provocarea de la o formă legală a unei activități de investigații.

Din aceste perspective, raportat la speța dedusă judecării, Colegiul conchide că, în situația dată Zănoagă V.A. nu s-a limitat la examinarea în mod pasiv a activității infracționale, ci a exercitat asupra lui Pareniuc V.V., persoanei ce desfășura o

activitate, o influență de natură a o incita la comiterea unei infracțiuni, pe care, altfel, ea nu ar fi comis-o, cu scopul de a face posibilă constatarea săvârșirii infracțiunii, deci spre a o proba în cadrul urmăririi penale. Astfel, acțiunile lui Zănoagă V.A., au avut ca efect convingerea și provocarea lui Pareniuc V.V. la comiterea infracțiunii, pentru care fusese condamnată și că nimic din datele dosarului nu indică precum infracțiunea respectivă ar fi fost comisă de ea și fără intervenția lui Zănoagă V.A. Prin urmare în speța dată, nu sunt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii penale a lui Pareniuc V.V. de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, sub aspectul laturii subiective, și anume intenția.

Așa dar, avînd în vedere utilizarea probelor administrate, prin implicarea activă a lui Zănoagă V.A., sub conducerea CCCEC, pentru a justifica condamnarea lui Pareniuc V.V., precum și neexaminarea de către instanțele judecătorești naționale a argumentului invocat de către partea apărării privind provocarea, rezultă că procesul penal împotriva lui Pareniuc V.V. nu a fost echitabil, fiind încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

În consecință, Colegiul conchide că urmează a desființa toate hotărârile judecătorești adoptate și necasate pe caz, cu dispunerea soluției de achitare a lui Pareniuc V.V. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

19. Conform art. 464¹ alin. (11), 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite cererea de revizuire declarată de către condamnată, Pareniuc Vera Vasile și avocatul Nagacevschi Vitalie în numele acesteia, desființează total hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2008, decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 septembrie 2007, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 martie 2007, sentința Judecătoriei Edineț din 09 martie 2005 și se dispune achitarea lui **Parenic Vera Vasile**, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 07 aprilie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun